

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Ананьївський аграрно-економічний фаховий коледж
Уманського національного університету»

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійна програма	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Форма навчання	Денна
Статус навчальної дисципліни	Вибірковий освітній компонент, що формує загальні компетентності
Курс, семестр	3 курс, V семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЕКТС — 4 Загальна кількість годин — 120, із яких аудиторних — 66 год: лекцій — 36 год, практичних — 14 год, семінарських — 16 год; самостійна робота — 54 год Форма семестрового контролю — залік
Індивідуальна робота	Реферат або презентація за вибором здобувача освіти
Мова викладання	Державна
Викладач	Віктор ЗАХОБА
Рік	2025

Розробник силабуса: Віктор ЗАХОБА, викладач, «спеціаліст першої категорії»

«Економічна теорія» – це фундаментальна світоглядна дисципліна, предметом вивчення якої є система економічних відносин, які складаються у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання благ. Сучасний курс з економічної теорії включає також теоретико-прикладні аспекти поведінки економічних суб'єктів на різних рівнях аналізу економіки у контексті вирішення проблеми ефективного використання обмежених ресурсів з метою задоволення індивідуальних та суспільних потреб.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія» є формування у майбутніх фахівців сучасного економічного мислення, необхідного для прийняття обґрунтованих рішень у професійній діяльності та повсякденному житті; розширення світогляду про особливості економічного життя на різних етапах розвитку суспільства; вивчення економічних відносин як суспільної форми виробництва та основних законів розвитку економіки; формування системи теоретичних знань і практичних навичок, необхідних для

прийняття господарських рішень в умовах обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Основні завдання:

Засвоєння категорій: вивчення базових понять (попит, пропозиція, ціна, ринок, капітал) та методології економічної науки.

Аналіз механізмів: розкриття механізмів функціонування ринкової економіки та ролі держави в регулюванні економічних процесів.

Вивчення моделей: аналіз моделей поведінки основних суб'єктів господарювання — домогосподарств, фірм, держави.

Розуміння систем: визначення суттєвих рис різних соціально-економічних систем та напрямків їх еволюції.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен набути

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 8. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 9. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

Програмні результати навчання:

РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв'язання професійних завдань.

РН 07. Застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 09. Вміти розв'язувати складні задачі у спеціалізованих сферах професійної діяльності.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку для досягнення спільної мети.

РН 14. Знати та застосовувати новітні технології та інструменти у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

РН 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

РН 16. Застосовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	Назва розділу, модуля, теми програми	Обсяг годин за програмою навчальної дисципліни					
		Всього	з них:				Самостійна робота
			Аудиторних				
			всього	лекції	практичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	8	4	4			4
2	Тема 2. Економічні потреби суспільства. Виробництво матеріальних благ і послуг.	8	4	2		2	4
3	Тема 3. Економічна система суспільства. Відносини власності.	6	2	2			4
4	Тема 4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар та його властивості. Сутність та функції грошей.	12	8	4	2	2	4
5	Тема 5. Ринкова організація економіки.	12	8	4	2	2	4
6	Тема 6. Підприємство у ринковій економіці.	6	2	2			4
7	Тема 7. Капітал. Витрати виробництва і прибуток.	10	6	2	2	2	4
8	Тема 8. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки.	6	4	2	2		2
9	Тема 9. Ринок робочої сили і заробітна плата.	10	6	2	2	2	4
10	Тема 10. Доходи населення	4	2	2			2
11	Тема 11. Національна економіка. Макроекономічні показники.	8	4	2	2		4
12	Тема 12. Суспільне відтворення та економічне зростання.	8	4	2		2	4
13	Тема 13. Фінансово-кредитна сфера.	6	4	2	2		2
14	Тема 14. Роль держави в економіці.	6	2	2			4
15	Тема 15. Закономірності розвитку світового господарства.	10	6	2		4	4
Всього:		120	66	36	14	16	54

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДІННЯ

Лекційні методи: оглядові лекції, лекції-візуалізації, використання мультимедійних презентацій та технічних засобів навчання (ТЗН).

Практичні методи: практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою.

Інтерактивні методи: кейс-метод: розбір реальних економічних ситуацій; ділові та рольові ігри: імітація поведінки господарюючих суб'єктів (фірм, споживачів, банків тощо) на ринку.

Семінарські заняття: обговорення дискусійних питань, виступи з доповідями, розв'язання ситуаційних завдань.

Самостійна робота: вивчення нормативно-правових актів, опрацювання окремих питань з тем курсу, робота з фінансовою звітністю.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, вмінь, комунікацій, автономності та відповідальності здобувачів освіти включає поточний та підсумковий/семестровий контроль результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється протягом 5 семестру під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і оцінюється за чотирибальною шкалою.

Поточний контроль здійснюється у формі: *усне опитування; фронтальне опитування; індивідуальне опитування; письмова контрольна робота; тестування.*

Підсумковий/Семестровий контроль проводиться у формі заліку у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Залік - форма оцінки засвоєння здобувачами освіти теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни «Економічна теорія» за вивченими темами, що проводиться як контрольний захід. Завданням заліку є перевірка розуміння здобувачами фахової передвищої освіти вивченого програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		За 4-бальною шкалою	За 12-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно	10-12
82-89	B	добре	7-9
74-81	C		
64-73	D	задовільно	4-6
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	3
0-34	F		1-2

ВІДПОВІДНІСТЬ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою		
			екзамен	залік	
A	Здобувач фахової передвищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано	
B	Здобувач фахової передвищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре		
C	Здобувач фахової передвищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок				
D	Здобувач фахової передвищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно		
E	Здобувач фахової передвищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні				
FX	Здобувач фахової передвищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно		не зараховано
X	Здобувач фахової передвищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів				

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базилевич В.Д. Економічна теорія: політекономія: підручник (В.Д. Базилевич, В.М. Попов. -8-ме вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2012. — 702 с.

2. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність : підручник / Е. М. Забарна, О. М. Козакова, Н. О. Задорожнюк та ін. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. — 412 с.

3. Економічна теорія : навч. посібник / за заг. ред. проф. В. І. Сидорова, проф. Є. М. Воробйова. — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна. – 2019. — 464 с.

4. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. – К.: Видавництво Ліра-К, 2020. — 450 с.

5. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Економічна теорія: підручник.— К: Вища школа, 2016.503с.

6. Мочерний С. В., Устенко О. А. Основи економічної теорії: навч. посібник. 4-тевид., стер. К.: Академія, 2016. — 502 с.

Додаткова

1. Основи економічної теорії :політико-економічний аспект.–2- е вид./За ред. Г. Н. Климка, В. П .Нестеренка.— К.: Вища школа — Знання, 1997. — 743 с.

2. Політична економія: навч. посібник для студ. Вищих навч.закладів /За ред. В. О. Рибалкіна, В. Г. Бодрова.— К.: Академія, 2004.— 672 с.

3. Самуельсон П. Економіка: Підручник.—Львів: Світ,1993.— 95 с.

4. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія.— К.: Центр навчальної літератури.2019. — 448 с.

Інтернет ресурси:

1. Верховна Рада України —<https://www.rada.gov.ua/>

2. Кабінет Міністрів України — <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Міністерство економіки України — <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

4. Державна податкова служба — <https://tax.gov.ua/>

5. Міністерство фінансів України — <https://mof.gov.ua/uk/>